

ἀλαλάζω Ἡπ. Πελοπν. (Λακων.) ᾠαλάζω Ἰων. (Κρήν.) Κύθν. Χίος κ. ἀ. ᾠαλάσσω Χίος

Τὸ ἀρχ. ἀ λ α λ ά ζ ω.

1) Φωνάζω, συνήθως ἐν τῇ ὥς φρ. χρησιμοποιουμένη γραφικῇ ῥήσει «ἀλαλάξατε τῷ Κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ» Ἡπ., «ἀλαλάξατε τῷ Κυρίῳ» Λακων., ἣτις ἐλήφθη ἐκ τῆς Π.Δ. (Ψαλμ. 99,1) καὶ λέγεται ἐπὶ μεγάλου θορύβου καὶ ταραχῆς ἕνεκα χαρᾶς ἢ δυστυχήματος: Γῆ'κι τοῦ ἀλαλάξατε τῷ Κυρίῳ! Ἡπ. 2) Χαίρω καθ' ὑπερβολὴν, σκιρτῶ ἐκ χαρᾶς Ἰων. (Κρήν.) Κύθν.: Ὅταν σὲ δῶ, ᾠαλάζω Κρήν. Ἀάλαξεν ἡ καρδιά μου Κύθν. Συνών. λ α χ τ α ρ ῶ. 3) Κινοῦμαι, σείομαι (ἐκ μεταφ. τῶν βιαίων κινήσεων τοῦ ὑπερβολικῶς χαίροντος) Χίος: Φύλλο δὲ ᾠαλάζει ἢ φύλλο δὲ ᾠαλάσσει (ἐπὶ ἄκρας νηνεμίας).

ἀλαλάδευτος ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. * λ α λ α δ ε υ τ ὸ ς < λ α λ α δ ε ύ ω.

Ὁ μὴ τυχὼν περιποιήσεων καὶ θωπειῶν, συνήθως ἐπὶ παιδιῶν ἐνθ' ἄν.: Τ' ἔταν τ' ἀνέφ'ν ἀτ'ς λαλαδεύ' καὶ τ' ἄλλο ἔσ' ἀ λαλαδέυτον (τὸν ἕνα ἀνεψιὸν τῆς περιποιεῖται καὶ τὸν ἄλλον τὸν ἔχει ἀπεριποιήτον. ἔσ' ἀ ἐκ τοῦ ἔχει ἀ) Χαλδ.

ἀλάλητος ἐπίθ. Ἄνδρ. Κρήτ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κλουτσιοχ. Κορινθ. Λακων. Λάστ. Μεσσ. Τρίκκ.) Χίος κ. ἀ. — (Νουμᾶς 129,3) ἀλάλητος Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) ἀλάλ'τους Ἡπ. Θράκ. (Ἀδριανούπ. κ. ἀ.) Μακεδ. Στερελλ. (Εὐρυταν. κ. ἀ.) ἀνάλατους Ἡπ. ἀλάλ'γους Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἀλάλ'τους Θράκ.

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. ἀ λ α λ η τ ο ς = ὁ μὴ λεγόμενος ἢ ὁ μὴ ἀκουόμενος, ἀνέκφραστος. Πβ. Κ.Δ. (Παύλ. Ρωμ. 8,26) «στεναγμοῖς ἀλαλήτοις». Ὁ τύπ. ἀ ν ά λ α τ ο υ ς ἐκ τοῦ διαμέσου ἀμαρτ. ἀ ν ά λ η τ ο ς κατ' ἄνομ. γεννηθέντος, δι' ὃ πβ. ἀ λ α λ α γ μ ὸ ς. Τὸ ἀ λ α λ ᾽ γ ο υ ς κατὰ τὰ εἰς -ι γ ο ς ἐκ τῶν εἰς -ί ζ ω ρ. παραγόμενα.

Α) Παθ. 1) Ὁ μὴ δυνάμενος νά λαληθῇ, νά λεχθῇ, ἄρρητος, ἀνήκουστος Ἡπ. Θράκ. (Ἀδριανούπ. κ. ἀ.): Φρ. Φώναξι τ' ἀλάλ'τα (ὑβρισεν σκαιῶς) Ἡπ. 2) Ὁ μὴ ἀναγνωσθεὶς, ἐπὶ ἐπιστολῆς Μακεδ. 3) Ὁ μὴ κινούμενος πρὸς τὰ ἐμπρός, ὁ μὴ προχωρῶν, ἐπὶ ζῶν ἀτιθάσων Κρήτ. Πβ. φρ. λ α λ ῶ τ ᾱ ζ ᾱ (ἐλαύνω τὰ ζῶα) καὶ τὸ ζῶ δὲ λ α λ ε ῖ τ αῖ (δὲν ὑπακούει εἰς τὰ κελεύσματα, δὲν προχωρεῖ). 3) Ὁ μὴ προσκεκλημένος, ἀπρόσκλητος Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.): Ἀλάλετος 'κι πάγω 'ς σὸ γάμον (ἀπρόσκλητος δὲν πηγαίνω εἰς τὸν γάμον) Κερασ. Ἀλάλετος ἐπῆς 'ς σὸ τιούν' (τὸν γάμον) Ὁφ. || Παροιμ. Ἀλάλετον σκαμνὶν 'κ' ἔσ' (ὁ ἀπρόσκλητος δὲν ἔχει κάθισμα. Ἐπὶ τῶν ἄνευ προσκλήσεως παρουσιαζομένων εἰς γάμους ἢ ἄλλας συναναστροφάς καὶ διὰ τοῦτο μὴ τυγχάνοντων περιποιήσεως) Τραπ. κ. ἀ. Συνών. ἀ κ ά λ ε σ τ ο ς 2, ἄ κ ρ α χ τ ο ς 2, ἀ π ρ ο σ κ ά λ ε σ τ ο ς.

Β) Ἐνεργ. 1) Ὁ μὴ λαλῶν, ἄφωνος, ἄναυδος Ἡπ. Θράκ. (Ἀδριανούπ. κ. ἀ.) Πελοπν. (Κορινθ. Λακων. Λάστ. κ. ἀ.): Φρ. Μῶρ' παλαιόπλυντη, μῶρ' ἀλάλητη! (ὑβρις γυναικὸς πρὸς γυναῖκα) Κορινθ. Ἀλάλ'τα ἀρνίθια, ποῦ θὰ βγῆς; (δὲν ἐλάλησαν ἀκόμη οἱ πετεινοί, ποῦ θὰ ἐξέλθῃς; ἦτοι μὴ ἐξέλθῃς τῆς οἰκίας προτοῦ φωνάζῃ ὁ πετεινός, διότι διατρέχεις κίνδυνον ἐκ μέρους τῶν ἐξωτικῶν) Θράκ. Πβ. ἄ κ ρ α χ τ α. 2) Ὁ μικρὸς τὴν ἡλικίαν, ἐπὶ νεοσσῶν, τῶν ὁποίων δὲν ἠκούσθη τὸ λάλημα, ἡ φωνὴ Ἄνδρ. Ἡπ.

Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κλουτσιοχ. Κορινθ. Λακων. Λάστ. Μεσσ. Τρίκκ.) Πόντ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) Χίος κ. ἀ. — (Νουμᾶς ἐνθ' ἄν.): Τὰ πουλλὰ εἰν' ἀλάλητα ἀκόμη Ἄνδρ. Ἀλάλητο πετεινάρι Μεσσ. Ἀλάλητο πουλλὶ Καλάβρυτ. Κορινθ. Τρίκκ. κ. ἀ.: Ἐνα ζευγάρι πετεινὸς ἀλάλητους (Νουμᾶς ἐνθ' ἄν.) || Φρ. Εἶνι π'λλὶ ἀλάλ' του ἀκόμα (ἐπὶ παιδίου μικροῦ στερουμένου γνώσεων) Ἡπ. || Γνωμ. Ἀλάλητο πουλλὶ δὲν τρώνε (διότι ἀμαρτάνει ὁ τρώγων νεοσσὸς μὴ λαλήσαντας ἀκόμη) Πελοπν. Πρέπ' νά 'νι τὰ κοντιτόπ'λλα λαλ'μένα, ἀλάλ'γα δὲν τρώουντι Αἰτωλ. || Ἄσμ.

Ὁπίσ', Χάρε μ', ὀπίσ' Χάρε μ', ἐμένα μὴ κομπώνης, ἢ κύρ' Ἐρῇ μ' ἀλάλετος κι ἀμίλετον πουλλόπον

Πόντ. Ἀντίθ. λ α λ η μ ἔ ν ο ς (ιδ. λ α λ ῶ). 2) Ὁ ἄπειρος τοῦ κόσμου ἕνεκα τῆς ἀώρου ἡλικίας Στερελλ. (Εὐρυταν.): Πιδὶ ἀλάλ' του. 3) Ὁ ἐν καταστάσει ἀναισθησίας ἐκ νόσου ἢ ὕπνου διατελῶν Πελοπν. (Λακων.) Συνών. ἄ γ ρ ο ῖ κ η τ ο ς 2, ἄ δ ι ά ν ο ῖ ω τ ο ς, ἀ ν α ν ό η τ ο ς, ἀ ν ό η τ ο ς, ἄ ν ο ῖ ω σ τ ο ς.

ἀλαλητὸς ὁ, Πελοπν. (Γορτυν.) κ. ἀ. — ΓΣουρῇ Ρωμ. ἀριθμ. 140 ἀλητέ Τσακων. ἀλαλητὸ τό, ΚΠασαγιάνν. Παραμύθ. 33 καὶ Μοσκ. 87.

Τὸ ἀρχ. οὐς. ἀ λ α λ η τ ὸ ς. Ἐν τῷ τύπῳ ἀ λ η τ ῆ συνέβη ἀποβολὴ τῆς συλλαβῆς λ α κατ' ἄνομ.

Μέγας θόρυβος, ἀλαλαγμός, κραυγὴ ἐνθ' ἄν.: Ἀκουες φωνῆς καὶ σφυριξῆς κι ἀλαλητὸ καὶ τάραχο μεγάλο ΚΠασαγιάνν. Μοσκ. ἐνθ' ἄν. Γενικὸ σούσουρο κι ἀλαλητὸ ἀκούσθη ἀτ' ἄκρη εἰς ἄκρη ΚΠασαγιάνν. Παραμύθ. ἐνθ' ἄν. || Ἄσμ.

Φωνὰ τζαὶ ἀλητέ ἀτῶε, καπνὲ τζαὶ δυσωδία

(φωνὴ καὶ θόρυβος μέγας, καπνὸς καὶ δυσωδία) Τσακων. — Ποιημ.

Δύο κοράκια πλάκωσαν μ' ἀλαλητὸ μεγάλο

ΓΣουρῆς ἐνθ' ἄν.

ἀλαλιά ἡ, ἀλαλία Πόντ. (Οἶν.) ἀλαλιά Ζάκ. Κεφαλλ. Κυκλ. (Θήρ. Σῦρ. κ. ἀ.) Πελοπν. (Κορινθ. Σουδεν. κ. ἀ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἀ. — ΓΒλαχογιάνν. Γῦροι ἀνέμ. 58.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐς. ἀ λ α λ ί α.

1) Τελεία ἀφωνία, ἀπόλυτος σιγὴ Κυκλ. (Θήρ. Σῦρ. κ. ἀ.) Πελοπν. (Κορινθ. Σουδεν. κ. ἀ.) Πόντ. (Οἶν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἀ.: Δὲν ὑπαρχε ἄθρωπος δῶ χάμω, ἀλαλιά! Σῦρ. || Φρ. Τὴν ἐρημιὰ μου καὶ τὴν ἀλαλιά μου νά σοῦ εἰπῶ! (τὴν ἀπομόνωσιν καὶ τὴν περὶ ἐμὲ βασιλεύουσιν ἀπόλυτον σιγὴν καὶ δὴ τὴν δυστυχίαν) Κορινθ. || Ἄσμ.

Θὰ σὶ ρουτήσου, γέρον μου, θὰ σὶ πιρικαλέσου,

τίνους εἶν' τ' ἀμπέλ' ποῦ καθαρίζεις, τ' ἀμπέλι ποῦ κλαδεύεις;

— Τῆς ἐρημιᾶς, τῆς ἀλαλιάς, τοῦ γιοῦ μου τοῦ χαμένου

(ὁ λέγων ἐννοεῖ ὅτι ἐκ τῆς ἀπωλείας τοῦ υἱοῦ του ἐπῆλθεν εἰς τὴν οἰκογένειαν σιγὴ καὶ ἐρήμωσις) Αἰτωλ.

Τὸ τίνος εἶναι, γέροντα, τ' ἀμπέλι ποῦ κλαδεύεις;

— Τῆς ἐρημιᾶς, τῆς ἀλαλιάς, τοῦ γιοῦ μου τοῦ Γιαννάκι

Σουδεν. 2) Ζάλη, νάρκωσις Ζάκ. 2) Ἀνοησία, μωρία Κεφαλλ. κ. ἀ.: Ὅλα τὰ παθαίνει ἀπὸ τὴν ἀλαλιά του Κεφαλλ. Αὐτὸ ποῦ μᾶς λές εἶναι ἀλαλιά αὐτόθι. Ἡ πεταλούδα μὲ τὴν ἀλαλιά της τὰ 'χει καὶ θυμώνει ΓΒλαχογιάνν. ἐνθ' ἄν.

ἀλαλιάζω σύνθηθ. ἀλαλιάζου βόρ. ιδιῶμ. ἀλαλιάζω Κρήτ. (Βάμ. κ. ἀ.) Μέσ. ἀλαλιάζομαι Ἰων. (Σμύρ.)

